# TASHKILOT SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ZAMONAVIY MENEJMENT METODLARI VA BOSHQARUV INNOVATSIYALARI

***Xalimova Mashxura Xakimovna***
*Assistent "Boshqaruv va Turizm" "TIQXMMI" MTU*

Hozirgi global iqtisodiy sharoit va tezkor texnologik o‘zgarishlar fonida tashkilotlar faoliyatini samarali boshqarish va raqobatbardoshligini oshirish dolzarb masalalardan biri bo‘lib qolmoqda. Tashkilot samaradorligi nafaqat ishlab chiqarish hajmi yoki moliyaviy natijalar bilan belgilanadi, balki xodimlar motivatsiyasi, qarorlar qabul qilish tezligi, resurslardan foydalanish samaradorligi va mijozlar bilan munosabatlar sifatiga ham bog‘liqdir.

Zamonaviy menejment metodlari va boshqaruv innovatsiyalari tashkilotning barqaror rivojlanishini ta’minlash, raqobatbardoshligini oshirish va ichki jarayonlarni optimallashtirishda muhim vosita hisoblanadi. Ushbu usullar tarkibiga strategik menejment, loyiha boshqaruvi, innovatsion boshqaruv yondashuvlari, raqamli menejment tizimlari, xodimlarni rag‘batlantirish mexanizmlari va raqamli transformatsiya vositalari kiradi.

Innovatsion boshqaruv usullari esa yangi texnologiyalar, raqamli platformalar va ilg‘or menejment yondashuvlarini tashkilot faoliyatiga integratsiyalash orqali qaror qabul qilish jarayonlarini tezlashtiradi, resurslardan optimal foydalanishni ta’minlaydi va xodimlar hamda mijozlar bilan munosabatlarni yaxshilaydi. Shu bilan birga, zamonaviy menejment yondashuvlarini joriy etgan tashkilotlar nafaqat ichki jarayonlarni optimallashtiradi, balki bozor talablariga tez moslashadi va raqobatbardoshligini oshiradi.

Tashkilot samaradorligini oshirishda zamonaviy menejment metodlari va boshqaruv innovatsiyalarining roli va ta’sirini aniqlash, ularni samarali qo‘llash mexanizmlarini ishlab chiqish va amaliy tavsiyalar tayyorlash.

1. Tashkilot samaradorligini oshirishda qo‘llaniladigan zamonaviy menejment metodlarini aniqlash;
2. Strategik menejment, loyiha boshqaruvi va innovatsion yondashuvlarning samaradorlikka ta’sirini tahlil qilish;
3. Raqamli boshqaruv tizimlari va axborot texnologiyalarining tashkilot samaradorligini oshirishdagi rolini o‘rganish;
4. Xodimlarni rag‘batlantirish va motivatsiya qilish mexanizmlari orqali ish samaradorligini oshirish usullarini aniqlash;
5. Tadqiqot natijalari asosida tashkilotlarda zamonaviy menejment va boshqaruv innovatsiyalarini samarali joriy etish bo‘yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqish;
6. Korxona samaradorligini baholashda innovatsion menejment metodlarini qo‘llashning ilmiy asoslarini aniqlash.

Tadqiqotda quyidagi metodlar ishlatilgan:

- Tizimli tahlil va sintez – tashkilot faoliyatining samaradorligini oshirish usullarini umumlashtirish;
- Taqqoslash va benchmarking – zamonaviy va an’anaviy menejment usullarini solishtirish;
- Case-study (holat tahlili) – real korxonalardagi menejment va innovatsion boshqaruv yondashuvlarini amaliy misollar orqali o‘rganish;
- Statistik va iqtisodiy tahlil – samaradorlik ko‘rsatkichlarini o‘lchash va baholash;
- Ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish – soha bo‘yicha mavjud tadqiqotlar, maqolalar va amaliy tajribalarni o‘rganish.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki:

- Strategik menejment usullari tashkilotning uzoq muddatli maqsadlariga erishishda samaradorlikni oshiradi;
- Innovatsion menejment va loyiha boshqaruvi qaror qabul qilish tezligini va ish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi;
- Raqamli boshqaruv tizimlari resurslardan optimal foydalanish va ish jarayonlarini avtomatlashtirishga yordam beradi;
- Xodimlarni rag‘batlantirish mexanizmlari ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish sifatini oshiradi;
- Umuman olganda, zamonaviy menejment metodlari va boshqaruv innovatsiyalarini joriy etish tashkilotlarning raqobatbardoshligini oshirish va barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, zamonaviy menejment metodlari va boshqaruv innovatsiyalari tashkilot samaradorligini oshirishda asosiy omil hisoblanadi. Strategik menejment usullari tashkilotning uzoq muddatli maqsadlarini belgilash, resurslarni samarali taqsimlash va raqobatbardoshlikni oshirish imkonini beradi. Shu bilan birga, loyiha boshqaruvi va innovatsion yondashuvlar qaror qabul qilish jarayonlarini tezlashtiradi, ichki jarayonlarni optimallashtiradi va tashkilot samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Raqamli boshqaruv tizimlari va axborot texnologiyalari ish jarayonlarini avtomatlashtirish, ma’lumotlarni tahlil qilish va resurslardan optimal foydalanish imkonini beradi. Xodimlarni rag‘batlantirish va motivatsiya qilish mexanizmlari esa ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish sifatini yaxshilashga, jamoaviy samaradorlikni oshirishga yordam beradi.

Tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, zamonaviy menejment metodlari va boshqaruv innovatsiyalarini tizimli ravishda joriy etgan tashkilotlar nafaqat ichki jarayonlarni

optimallashtiradi, balki bozor talablariga tez moslashadi va raqobatbardoshligini oshiradi. Shu bilan birga, innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalarni birlashtirgan holda qo‘llash, tashkilotning barqaror rivojlanishini ta’minlaydi, samaradorlikni yanada oshiradi va uzoq muddatli muvaffaqiyatni kafolatlaydi.

Umuman olganda, har bir tashkilot o‘z faoliyatiga mos zamonaviy menejment metodlarini va boshqaruv innovatsiyalarini tanlab, ularni tizimli tarzda qo‘llasa, resurslardan maksimal darajada foydalanish, qaror qabul qilish jarayonlarini tezlashtirish va raqobatbardoshlikni oshirish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Shu sababli, ushbu yondashuvlar tashkilotlarning uzoq muddatli muvaffaqiyati va barqaror rivojlanishi uchun muhim vosita sifatida baholanishi lozim.

## Foydalanilgan adabiyotlar

1. Drucker, P. F. (2007). *Management challenges for the 21st century.* HarperBusiness.
2. Robbins, S. P., & Coulter, M. (2018). *Management.* Pearson Education.
3. Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1996). *The balanced scorecard: Translating strategy into action.* Harvard Business School Press.
4. Porter, M. E. (2008). *Competitive advantage: Creating and sustaining superior performance.* Free Press.
5. Mintzberg, H. (2009). *Managing.* Berrett-Koehler Publishers.
6. Armstrong, M. (2020). *Armstrong’s handbook of management and leadership.* Kogan Page.
7. Lussier, R. N., & Achua, C. F. (2015). *Leadership: Theory, application, & skill development.* Cengage Learning.
8. Barney, J. B., & Hesterly, W. S. (2019). *Strategic management and competitive advantage: Concepts and cases.* Pearson.

9. Torrington, D., Hall, L., Taylor, S., & Atkinson, C. (2017). *Human resource management.* Pearson Education.
10. Northouse, P. G. (2021). *Leadership: Theory and practice.* Sage Publications.